

PŘIPOMÍNKY

k materiálu Ministerstva kultury ČR

Státní kulturní politika vlády České republiky na období 2026 - 2030+

V Praze dne 11. srpna 2026
Č. j.: 3960/6000/2026/HKCR

A. Obecné připomínky k předloženému materiálu

1. Obecně k celému materiálu

Hospodářská komora ČR (dále jen „HK ČR“) upozorňuje na citlivý aspekt návrhu, když krátce po schválení má být nahrazena Státní kulturní politika 2026–2030+, která vznikala jako dlouhodobý strategický dokument v rozsáhlém participativním procesu za účasti odborné veřejnosti, profesních organizací, regionů a dalších aktérů kulturního sektoru. Nejsme si vědomi, že by aktuálně předložený materiál byl během své přípravy konzultován se zástupci podnikatelského sektoru, který však bude návrhy koncepce přímo ovlivněn. Považujeme za zcela legitimní, že nové vedení resortu nemusí mít identické priority s předchozí vládou, bylo by proto vhodné doplnit konkrétní výstupy z provedených analýz a sektorových konzultací, které vedou k rozhodnutí stávající politiky zcela nahradit namísto její aktualizace či doplnění. Uvítali bychom i informaci o tom, zda a do jaké míry budou využity již plněné úkoly a rozpracované procesy, a představu jak bude do budoucna zajištěna kontinuita státní kulturní politiky napříč volebními obdobími.

2. Odpovědné využívání AI v kultuře a kreativních odvětvích

HK ČR požaduje, aby podpora využívání umělé inteligence v kultuře a kulturních a kreativních odvětvích byla doprovázena jasným a předvídatelným rámcem pro zacházení s autorsky chráněným obsahem a souvisejícími právy. Dokument by měl výslovně pracovat s požadavky na transparentnost využití chráněného obsahu, férové odměňování a ochranu nositelů práv a současně zajistit, aby navrhovaná pravidla byla technologicky neutrální a nepředstavovala nepřiměřenou administrativní zátěž pro podniky, zejména malé a střední

3. Předvídatelné, transparentní a víceleté financování (stabilita pro subjekty působící na trhu)

Pro stabilní fungování subjektů na trhu je klíčové zejména víceleté plánování, včasné vyhlašování a vyhodnocování dotačních výzev, předem známé podmínky a srozumitelný harmonogram podpůrných nástrojů. HK ČR proto navrhuje, aby dokument takovýto přístup obsahoval a zároveň, aby deklaroval podporu vícezdrojového financování a motivace k zapojování soukromých zdrojů (např. partnerství, sponzoring, nadační financování), aby se snižovala závislost na jednorázových veřejných rozhodnutích.

4. Strategické řízení založené na datech a evaluaci (včetně ekonomických dopadů)

HK ČR v intencích svého byznysového přístupu k řešení problémů navrhuje posílit důraz na řízení politik na základě dat a pravidelného vyhodnocování dopadů. Dokument by měl pracovat s jednotně definovanými indikátory a zajistit, aby vyhodnocování zahrnovalo také ekonomické dopady na kulturní a kreativní odvětví (např. dopady na konkurenceschopnost, zaměstnanost, inovace, investice a export). Bez srovnatelných dat a evaluace nelze posoudit nákladovou efektivitu opatření ani jejich přínosy pro ekonomiku a podnikatelské prostředí.

5. Oslabení role kultury ve vzdělávání

HK ČR si je vědoma, že kulturní politiku nelze nahlížet jen byznysovými očima. Kultura není pouze kulturní infrastruktura, ekonomický sektor či nástroj cestovního ruchu, má nepochybně nezastupitelnou roli i při rozvoji kreativity, kritického myšlení, schopnosti vést dialog, účastnit se veřejného života a vytvářet vztah ke komunitě a společnosti. Proto považujeme za zásadní, aby nová Státní kulturní politika zachovala jako jasnou strategickou prioritu systematické propojení kultury a vzdělávání, včetně kulturního a kreativního učení a spolupráce kulturních organizací se školami, podporu participativních forem kultury a aktivního zapojování veřejnosti, rozvoj práce s publikem, dostupnosti kultury a kulturní participace a roli kultury při posilování kritického myšlení, i společenské odolnosti. Jedná se o oblasti, jejichž význam dalece přesahuje jedno volební období, proto by případné oslabení úlohy kultury ve vzdělávání mělo být předmětem odborné diskuze, nikoli pouze formálního připomínkového řízení.

6. Definice pojmů, metodologie, holistický přístup

Za zásadní nedostatek považujeme skutečnost, že materiál již v úvodní části jednoznačně nevymezuje základní pojmy, se kterými dále pracuje, zejména pojmy „kultura“, „kulturní sektor“, „kulturní a kreativní sektor“ (dále „KKS“) či „kulturní a kreativní odvětví“ (dále „KKO“). V některých částech jsou tyto pojmy zaměňovány nebo používány jako synonyma, přestože označují rozdílně široké oblasti, činnosti a skupiny subjektů. Není proto vždy zřejmé, na koho jsou jednotlivá opatření zaměřena, které obory mají být podporovány a jaké hospodářské, sociální či kulturní cíle mají jednotlivé nástroje naplňovat.

Jednotné a přesné vymezení pojmů je základním předpokladem pro správné pochopení celé politiky, její následnou implementaci i vyhodnocování. Navrhujeme proto, aby materiál obsahoval samostatný slovník pojmů nebo jinou přehlednou definiční část, která jednoznačně rozliší KKS jako širší zastřešující oblast a KKO jako jeho specifickou, ekonomicky orientovanou podoblast. Vymezení by mělo zohlednit tvorbu, produkci, šíření, uchovávání a komercializaci kulturního a kreativního obsahu, význam lidské kreativity a duševního vlastnictví a inovační i hospodářský potenciál jednotlivých oborů.

Materiál správně vyzdvihuje hospodářský význam kultury a její přínos k zaměstnanosti, inovacím, exportu a konkurenceschopnosti České republiky. Opatření týkající se kulturních a kreativních odvětví, zejména body 3.2.9 až 3.2.11, však zůstávají převážně deklaratorní a nejsou zasazena do dostatečně přesného pojmového, hospodářského a implementačního rámce.

Dokument je konkrétní při popisu tradičních součástí kulturního resortu, například paměťových institucí, muzeí, knihoven, památek nebo živého umění. Naproti tomu hospodářsky významná kulturní a kreativní odvětví, zejména digitální odvětví, jsou zpravidla uváděna pouze prostřednictvím obecných souhrnných označení. Vzniká tak výrazná vnitřní nerovnováha dokumentu: některé části kulturního a kreativního sektoru jsou pojmenovány jmenovitě a jejich potřeby jsou popsány relativně podrobně, zatímco jiné obory zůstávají skryty pod neurčitým zastřešujícím pojmem a navržená opatření vůči nim nejsou dostatečně konkrétní.

Součástí definičního rámce proto musí být alespoň základní oborové členění KKS a KKO. Mezi relevantní oblasti je třeba výslovně zahrnout zejména architekturu, audiovizí včetně herního průmyslu, hudbu, knihy a tisk, design, reklamu, televizní a rozhlasovou tvorbu, kulturní dědictví, umělecká řemesla, festivaly, živé a výtvarné umění a další související činnosti. Výslovné uvedení herního průmyslu je důležité také proto, že ačkoli jsou podle platného zákona o audiovizí součástí audiovizuálního sektoru, tato skutečnost není dosud obecně přijímána ani v samotném strategickém materiálu dostatečně zřejmá.

Materiál může navozovat pocit, že kultura se dělí na navzájem disjunktní části - státní a nestátní. Především v části „ekonomické zabezpečení realizace“ jsou navrhovány finanční podpory směřující především do státních, příspěvkových, veřejných institucí a aktivit. Předpokládáme, že nejenom podle HK ČR, ale i hlediska Ministerstva kultury je kultura jen jedna. Materiál samozřejmě musí

rozlišit jednotlivé cílové skupiny politiky, zejména veřejné a příspěvkové organizace, neziskové subjekty, individuální tvůrce a kreativní profesionály, osoby samostatně výdělečně činné, mikropodniky, malé a střední podniky a růstové firmy. Tyto skupiny mají rozdílné obchodní modely, míru závislosti na veřejné podpoře, strukturu pracovních vztahů, způsob nakládání s duševním vlastnictvím i potřeby financování. Bez jejich rozlišení nelze transparentně nastavit veřejnou podporu ani posoudit praktické dopady jednotlivých opatření. Zároveň však v některých oblastech (zejména provozování kulturních památek) je třeba zachovat rovný a spravedlivý přístup pro všechny.

Vedle přesného definičního a oborového vymezení postrádá materiál ucelenou hospodářskou část politiky KKO. Dokument nevymezuje dostatečně konkrétní nástroje podpory a neobsahuje měřitelné cíle, odpovědnosti, časový plán ani samostatně vyčíslené finanční zajištění rozvoje KKO. Navrhujeme proto doplnit komplexní rámec zahrnující návratné i nenávratné finanční nástroje, podporu inovací a komercializace duševního vlastnictví, podmínky OSVČ a mikropodniků, exportní strategii, regionální inovační ekosystémy, datovou infrastrukturu a závazný implementační mechanismus.

Jasně vymezení pojmů, oborů a cílových skupin spolu s konkrétními nástroji, odpovědnostmi, finančním zajištěním a měřitelnými výsledky je nezbytné pro jednotný výklad celého dokumentu, správné určení příjemců jednotlivých opatření, přesný sběr a vyhodnocování dat, posuzování hospodářských a regulačních dopadů a efektivní koordinaci mezi Ministerstvem kultury, Ministerstvem průmyslu a obchodu a dalšími dotčenými resorty.

Bez těchto doplnění hrozí, že jednotlivá opatření budou vykládána rozdílně, některá hospodářsky významná odvětví nebudou v prováděcích dokumentech dostatečně zohledněna a nebude možné objektivně posoudit, zda politika skutečně podporuje celý kulturní a kreativní sektor a všechny relevantní skupiny jeho aktérů. Nebude rovněž možné zajistit předvídatelné a meziresortně koordinované podnikatelské prostředí ani vyhodnotit praktické dopady materiálu na podnikatele a další ekonomické subjekty v KKO.

B. Zásadní konkrétní připomínky k předloženému materiálu

1. Připomínka k opatření 1.1.7 „Rozvíjet spravedlivé, transparentní a srozumitelné podmínky pro výkon tvůrčích profesí a nakládání s právy autorů a dalších nositelů práv“

Požadujeme na konec opatření doplnit následující text:

„Ministerstvo kultury bude aktivně spolupracovat s Ministerstvem spravedlnosti a s Ministerstvem vnitra na lepší vymahatelnosti autorských práva a práv s autorským právem souvisejících. Tato spolupráce bude obsahovat edukaci soudců, státních zástupců a policistů v oblasti ochrany autorských práv a práv souvisejících. Ministerstvo kultury bude dále spolupracovat s Ministerstvem průmyslu a obchodu v oblasti digitálních platforem a služeb. Mezi hlavní oblasti předmětné spolupráce bude patřit kupříkladu: ochrana před porušováním autorských práv a práv souvisejících na internetu, odpovědnost služeb ad.“

Odůvodnění:

Pro komplexnost ochrany autorských práv a práv s autorským právem souvisejících napříč sektory je nutné, aby Ministerstvo kultury úzce a aktivně spolupracovalo s Ministerstvem spravedlnosti a s Ministerstvem vnitra, a to na edukaci soudců, státních zástupců a policistů v předmětné oblasti. Podrobnější vhled do aktuální problematiky spojené s ochranou a vymáháním autorských práv a práv s autorským právem souvisejících může například pomoci k rychlejšímu a erudovanějšímu rozhodování soudů v této oblasti.

2. Připomínka ke strategickému cíli 2.2 „Rozvoj paměťových institucí“

Požadujeme odstavec doplnit následovně:

„Stát bude podporovat modernizaci těchto institucí a systematickou digitalizaci sbírek, fondů a dalšího kulturního obsahu tak, aby bylo kulturní dědictví lépe chráněno, odborně spravováno a v odpovídajících případech též zpřístupněno veřejnosti. Cílem je zlepšovat dostupnost jejich služeb pro veřejnost a odstraňovat překážky, které lidem brání kulturní dědictví poznávat a využívat. Paměťové instituce budou rozvíjeny jako místa vzdělávání, poznávání a setkávání. Důraz bude kladen také na ochranu sbírek, bezpečnost institucí a jejich připravenost na mimořádné situace.“

Odůvodnění:

Otázka zpřístupňování digitalizovaných sbírek veřejnosti je výrazně sektorově specifickou, přičemž případné dopady v rámci knižního sektoru se podstatně liší od postavení jiných paměťových institucí (např. muzeí a galerií). Z uvedeného důvodu jsme přesvědčeni, že kulturní politika by měla zohledňovat charakteristiky jednotlivých kulturních odvětví při současném zohlednění zájmu na udržitelnosti soukromého sektoru, který je nedílnou součástí kulturního odvětví. Ve vztahu k bližšímu odůvodnění odkazujeme na podrobnější výklad v odůvodnění připomínek k bodům 2.2.2 a 2.2.3 níže.

3. Připomínka k opatření 2.2.2 „Systematicky digitalizovat sbírky, fondy a kulturní obsah“

Požadujeme odstavec doplnit následovně:

*„Budeme systematicky digitalizovat sbírky, fondy a další kulturní obsah a zpřístupňovat je veřejnosti prostřednictvím digitálních katalogů, databází a online služeb, **při zohlednění zájmu na zachování rozmanitosti nové tvorby a široké kulturní nabídky a s přihlédnutím ke specifickým jednotlivých kulturních odvětví.**“*

Odůvodnění:

S ohledem na širší dotčeného ustanovení a zaměření paměťových institucí je nezbytné, aby digitalizační politika zohledňovala veřejný zájem na zachování rozmanitosti a širě nové tvorby, bez níž by nebylo možné rozšiřovat sbírky některých typů paměťových institucí (knihoven). V tomto ohledu se liší postavení paměťových institucí zaměřených na uchovávání hmotných nebo historických sbírek (muzea, galerie, archivy) od postavení knihoven, jejichž sbírky jsou založeny na aktuální a kontinuální knižní produkci, s jejíž tvorbou a vydáváním jsou spojeny podstatné náklady zúčastněných soukromých subjektů (autorů a nakladatelů tvořících knižní sektor jako významnou součást národní knižní kultury). Přestože tedy ustanovení pravděpodobně míří primárně na digitalizaci sbírek a fondů první kategorie shora uvedených institucí, navrhuje pro vyloučení případných pochybností a v souladu s dalšími prioritami kulturní politiky uvedené doplnění.

4. Připomínka k opatření 2.2.3 „Zvyšovat dostupnost a přístupnost kulturních služeb a kulturního obsahu pro veřejnost“

Požadujeme odstavec upravit následovně:

*„Budeme rozvíjet digitální služby, informační systémy a online přístup ke kulturnímu obsahu, které veřejnosti usnadní orientaci v kulturní nabídce a zpřístupní kulturní obsah napříč regiony. Budeme podporovat zpřístupňování elektronických dokumentů, ~~e-knih, audioknih~~ a dalších digitálních služeb, **a to v dialogu s aktéry kulturního a kreativního sektoru a se zájmem na zachování jeho dlouhodobé udržitelnosti.** Budeme podporovat také přístupnost digitálních služeb, informačních systémů a webových rozhraní kulturních institucí pro všechny uživatele.“*

Odůvodnění:

Zásadní pro rozvoj kulturního dědictví a dostupnosti literární kultury je vzájemné partnerství subjektů na veřejné i soukromé straně kulturního a kreativního sektoru a zohlednění oprávněných zájmů zúčastněných subjektů v zájmu zachování kulturní rozmanitosti tak, aby navrhované kroky vedly k rozšíření kulturní nabídky veřejnosti komplementárně k činnosti kulturního a kreativního sektoru (tj. pokrytím oblastí, které nejsou nebo nemohou být efektivně pokryty činností aktérů kulturního

a kreativního sektoru financovaných prostřednictvím vlastních zdrojů) a způsobem odpovídajícím dosavadnímu konsenzu v rámci knižního odvětví.

5. Připomínka k opatření 2.2.6 „Podporovat rozvoj čtenářství jako součást kulturního života společnosti“

Požadujeme stávající znění nahradit následovně:

~~„Budeme podporovat rozvoj čtenářství jako celoživotního kulturního návyku prostřednictvím veřejných knihoven, literárních akcí, spolupráce s autory, nakladateli, školami a dalšími partnery. Zaměříme se na podporu čtenářských návyků napříč generacemi a na vytváření podmínek, aby se četba stala přirozenou součástí každodenního života. Budeme podporovat rozvoj čtenářství jako integrální součásti kulturního života společnosti a vytvářet podmínky pro to, aby čtení mělo své pevné místo v každodenním životě dětí, mladých lidí, dospělých i seniorů, obdobně jako sport, hudba nebo další formy aktivního trávení volného času. Budeme rozvíjet spolupráci škol, knihoven, kulturních i vědeckých institucí, soukromého sektoru i místních komunit. Budeme posilovat dostupnost knih a čtenářských příležitostí, stejně jako rozmanitost čtenářské nabídky, neboť v souladu s vědeckými studiemi právě čtenářský prožitek významně přispívá k rozvoji vzdělanosti, profesních příležitostí, duševního zdraví, prosperity a mezigeneračního porozumění.“~~

Odůvodnění:

Navrhujeme formulační úpravu ustanovení v zájmu naplnění cílů uvedené prioritní osy a zohlednění zájmu na průřezovou spolupráci napříč aktéry k efektivní podpoře čtenářství a čtenářských návyků pro posílení přínosů čtenářství k celkové prosperitě a inovacím.

6. Připomínka k prioritě 3. „Kultura pro budoucnost“

Požadujeme odstavec upravit následovně:

~~„Budeme rozvíjet digitální infrastrukturu kulturního a kreativního sektoru a podporovat využívání moderních technologií, včetně umělé inteligence, pro efektivnější správu kulturních institucí, poskytování kulturních služeb a rozvoj nových forem přístupu ke kultuře při zohlednění zájmu na zachování udržitelnosti kulturního a kreativního sektoru.“~~

Odůvodnění:

Dovolujeme si odkázat na odůvodnění v rámci Priority 2. Kulturní sektor je nedílně tvořen jak veřejnou, tak i soukromou částí, přičemž v rámci přijímaných opatření je třeba uvedenou skutečnost zohlednit pro zachování a rozšíření kulturní rozmanitosti a nabídky pro veřejnost.

7. Připomínka k opatření 3.1.7 „Podporovat výzkum, vývoj a inovace v oblasti kultury a kulturního dědictví“

Požadujeme rozšířit opatření z podpory výzkumné infrastruktury a kulturních služeb také na aplikaci výsledků ve firmách, kreativní startupy a mezioborové inovace.

Proto požadujeme následující doplnění textu:

~~„Budeme podporovat aplikovaný výzkum, vývoj a inovace zaměřené na ochranu, uchovávání, správu a prezentaci kulturního dědictví v tradiční i digitální podobě a na rozvoj kulturních a kreativních odvětví. Zaměříme se na rozvoj výzkumné infrastruktury, podporu výzkumných organizací a využívání výsledků výzkumu při tvorbě kulturních politik a rozvoji kulturních služeb.“~~

Ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu, Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, Technologickou agenturou České republiky, agenturou CzechBusiness a územními samosprávami budeme podporovat také přenos výsledků výzkumu do praxe, spolupráci podniků kulturních a kreativních odvětví s výzkumnými, kulturními a pamětovými institucemi a realizaci interdisciplinárních, experimentálních a pilotních projektů na pomezí kultury, kulturního dědictví, designu a technologií.

Podpora bude zahrnovat zejména vývoj metod a technologií pro ochranu, uchovávání a správu kulturního dědictví vznikajícího v digitální podobě, rozvoj kreativních startupů, veřejné zakázky na inovace, nástroje typu kreativních voucherů a vznik nových produktů, služeb a obchodních modelů, včetně komercializace duševního vlastnictví.“.

Odůvodnění:

Stávající znění opatření akcentuje zejména výzkumnou infrastrukturu, podporu výzkumných organizací a využívání výsledků výzkumu při tvorbě kulturních politik a rozvoji kulturních služeb. Nedostatečně však zohledňuje dvě vzájemně provázané oblasti: potřebu rozvoje metod a technologií pro péči o kulturní dědictví vznikající v digitální podobě a přenos výsledků výzkumu do praxe kulturních institucí a podniků kulturních a kreativních odvětví.

Současné kulturní dědictví stále častěji zahrnuje původně digitální obsah, například elektronické dokumenty, webové stránky, audiovizuální díla, digitální umění nebo videohry. Jeho ochrana, uchovávání a správa vyžadují nové interdisciplinární postupy, odborné kompetence a technologickou infrastrukturu. Tyto metody vznikají zejména prostřednictvím aplikovaného výzkumu a mezinárodní spolupráce výzkumných, kulturních a paměťových institucí.

Kulturní a kreativní odvětví současně vytvářejí inovace využitelné napříč hospodářstvím, zejména v oblasti designu, digitálního obsahu, audiovize včetně herního průmyslu, architektury a reklamy. Přenos výsledků výzkumu do podnikové a institucionální praxe je však ve stávajícím návrhu obsažen pouze implicitně.

Bez konkrétních transferových, experimentálních a pilotních nástrojů, podpory mezioborové spolupráce a zapojení odpovědných resortů a inovačních institucí zůstane deklarovaný přínos výzkumu pro ochranu kulturního dědictví, rozvoj kulturních služeb, inovace a konkurenceschopnost KKO obtížně realizovatelný.

8. Připomínka k opatření 3.2.8 „Rozvíjet spolupráci s CzechTourismem, Českými centry a dalšími partnery při domácí i zahraniční prezentaci České republiky.“

Požadujeme text opatření 3.2.8 nahradit následujícím způsobem:

„Prohloubíme spolupráci s CzechTourismem, Českými centry a dalšími partnery při prezentaci České republiky doma i v zahraničí. Zaměříme se na koordinaci aktivit a společné využívání propagačních nástrojů. Prohloubíme spolupráci s agenturou CzechTourism, CzechBusiness, Českými centry a diplomatickým zastoupením ČR v zahraničí s cílem zefektivnit a sjednotit prezentaci Česka doma i v zahraničí, snížit náklady na zastoupení v zahraničí a ušetřené prostředky investovat do aktivnější propagace ČR.“.

Odůvodnění:

Rozpočet agentury CzechTourism dlouhodobě nedosahuje ani na částku navrženou v desetileté strategii Ministerstva pro místní rozvoj. Výdaje na marketing a kampaně nejsou dostatečné. Je proto potřeba hledat větší synergie a kooperace s dalšími stávajícími institucemi, které reprezentují Českou republiku.

9. Připomínka k opatření 3.2.9 „Posilovat konkurenceschopnost českého audiovizuálního sektoru a jeho ekonomické, kulturní a mezinárodní přínosy pro Českou republiku“

Požadujeme text opatření 3.2.9 upravit a výslovně tak uvést herní průmysl jako součást českého audiovizuálního sektoru a KKO:

„Podpoříme rozvoj českého audiovizuálního sektoru včetně herního průmyslu jako významné součásti kulturních a kreativních odvětví. Zaměříme se na posílení jeho mezinárodní konkurenceschopnosti a ekonomických přínosů pro Českou republiku.“.

Odůvodnění:

Digitální hry dosud nejsou obecně chápány jako součást audiovizí, ačkoli je tak vymezuje novela zákona o audiovizí č. 480/2024 Sb. Tento stav kontrastuje s jejich ekonomickým výkonem, kdy české hry generují obrát a zisk násobně vyšší než domácí kinematografie, i se stále rostoucím kulturním a společenským vlivem herní tvorby.

10. Připomínka k opatření 3.2.10 „Posilovat konkurenceschopnost kulturního a kreativního sektoru jako celku“

Požadujeme text opatření 3.2.10 upravit následovně:

~~„Podpoříme rozvoj kompetencí pracovníků kulturního a kreativního sektoru, síťování aktérů a kontinuální sběr dat o ekonomickém vývoji, výkonnosti a potřebách kulturních a kreativních odvětví, chceme pokračovat v úzké spolupráci s profesními asociacemi, územní samosprávou a dalšími resorty, včetně kontinuálního sběru dat o situaci a potřebách sektoru. Budeme ve spolupráci s Českým statistickým úřadem, Národním institutem pro kulturu, Ministerstvem průmyslu a obchodu, dalšími dotčenými resorty, územními samosprávami a profesními asociacemi systematicky vytvářet a zveřejňovat datovou základnu kulturního a kreativního sektoru, jejímž rámci budou samostatně sledovány ekonomické ukazatele KKO. Bude sledovat zejména počet a velikost ekonomických subjektů, obrát, hrubou přidanou hodnotu, produktivitu, zaměstnanost a OSVČ, odměňování, export a licenční příjmy, vznik a zánik podniků, přístup k financování, regionální rozložení a využívání digitálních technologií a umělé inteligence. Součástí bude zpřesňování klasifikace ekonomických činností, práce s agregovanými administrativními daty, pravidelné odvětvové analýzy a zveřejňování otevřených dat v rozsahu slučitelném s ochranou důvěrných informací. Pro každé opatření budou stanoveny výchozí hodnoty, cílové hodnoty a způsob jejich měření.“~~

Odůvodnění:

Stávající text dvakrát opakuje závazek kontinuálního sběru dat, ale neuvádí konkrétní datové sady, metodiku, odpovědné instituce ani výsledkové ukazatele. Bez toho nelze cílit podporu, posuzovat dopady regulace ani porovnávat výkon jednotlivých oborů a regionů.

Přesnější data jsou zásadní také pro tvorbu finančních produktů, hodnocení exportního potenciálu a identifikaci nedostatku kvalifikací. Zveřejňování agregovaných dat současně podpoří podnikatelské a investiční rozhodování soukromého sektoru.

11. Připomínka k opatření 3.2.11 „Podporovat mezinárodní uplatnění a export kulturních a kreativních odvětví“

Požadujeme na konec opatření 3.2.11 doplnit následující text:

~~„Navazující akční plán stanoví prioritní obory a zahraniční trhy, roli Ministerstva kultury, Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva zahraničních věcí, agentury CzechBusiness, Českých center a zastupitelských úřadů. Podpora bude zahrnovat exportní připravenost podniků, obchodní a prezentační mise, účast na veletrzích a profesních trzích, zahraniční distribuci a licencování, ochranu duševního vlastnictví na zahraničních trzích, exportní úvěry a záruky a podporu navazování obchodních partnerství. Exportní a finanční nástroje budou dostupné také OSVČ a podnikům KKO, nikoli pouze kulturním institucím. Výsledky budou měřeny zejména počtem nových exportérů, uzavřených kontraktů, licenčních příjmů, exportních tržeb a vytvořených pracovních míst.“~~

Odůvodnění:

Opatření správně uvádí koordinaci tří resortů a rozvoj exportních a finančních nástrojů, nevymezuje však jejich obsah ani příjemce. Znění navíc přechází od exportu celých KKO k vícezdrojovému financování zahraničních aktivit kulturních institucí, což může podnikatelské subjekty fakticky upozadit. Konkretizace rolí a výsledkových ukazatelů je nutná pro propojení kulturní diplomacie s hospodářskou diplomacií a pro následné vyhodnocení, zda podpora skutečně vede k růstu exportu, licencí a zaměstnanosti.

12. Připomínka ke strategickému cíli 3.2 „Posilování ekonomických přínosů kultury, audiovizí, kulturního cestovního ruchu a mezinárodní prezentace České republiky“ – doplnění opatření 3.2.12.

Požadujeme za opatření 3.2.11 doplnit nové opatření 3.2.12 zaměřené na finanční ekosystém KKO, včetně návratných nástrojů a podpory soukromého kapitálu v následujícím znění:

„3.2.12 Rozvíjet dostupné a vícezdrojové financování kulturních a kreativních odvětví. Ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu, Národní rozvojovou bankou, finančními institucemi a profesními organizacemi budeme rozvíjet kombinaci nenávratných a návratných nástrojů pro OSVČ, mikropodniky a malé a střední podniky v KKO. Nástroje budou zahrnovat zejména kreativní vouchery a Design Credits, mikropůjčky, zvýhodněné úvěry, záruky, exportní financování, spolufinancování soukromých investic a podporu fundraisingu, sponzoringu a mecenášství. Při jejich nastavení budou zohledněna specifika nehmotných aktiv, duševního vlastnictví, projektových příjmů a sezónnosti kulturních a kreativních odvětví. Akční plán určí poskytovatele, cílové skupiny, finanční objem, pravidla veřejné podpory a měřitelné výsledky jednotlivých nástrojů.“

Odůvodnění:

Kapitola o ekonomickém zabezpečení je soustředěna především na rozpočtovou kapitolu Ministerstva kultury, příspěvkové organizace, živé umění, dědictví a veřejnou infrastrukturu. Konkrétní přístup k financování podnikatelských investic v KKO chybí.

Podniky KKO často pracují s nehmotnými aktivy (duševní vlastnictví) a nepravidelnými příjmy, a proto obtížně získávají úvěry nebo jiná finanční zajištění od bank. Samotné dotace nemohou vytvořit funkční finanční ekosystém. Návratné nástroje zároveň umožňují opakované využití veřejných prostředků a mohou mobilizovat soukromý kapitál.

13. Připomínka ke strategickému cíli 3.2 „Posilování ekonomických přínosů kultury, audiovizí, kulturního cestovního ruchu a mezinárodní prezentace České republiky“ - doplnění opatření 3.2.13

Požadujeme za výše navržené nové opatření 3.2.12 doplnit nové opatření 3.2.13 v následujícím znění:

„3.2.13 Rozvíjet regionální ekosystémy kulturních a kreativních odvětví. Budeme podporovat tvorbu a realizaci krajských a místních strategií KKO a jejich provázání s regionálními inovačními strategiemi RIS3. Ve spolupráci s kraji, obcemi, vysokými školami, hospodářskými komorami, profesními asociacemi a podniky podpoříme regionální koordinátory, kreativní klastry, inkubátory, huby, coworkingová a maker centra, specializovaná studia a využití vhodných brownfieldů pro kulturní a kreativní podnikání. Podpora bude založena na transparentních výzvách a měřitelných dopadech na vznik podniků, pracovních míst, inovace a atraktivitu regionů.“

Odůvodnění:

Regionální rozměr návrhu je zpracován především z pohledu dostupnosti kultury, kulturních destinací a cestovního ruchu. Chybí infrastruktura, která umožňuje vznik a růst kreativních podniků a jejich spolupráci s výzkumem, průmyslem a samosprávou.

Propojení s RIS3 zvyšuje možnost využívat evropské prostředky pro inovace a současně předchází tomu, aby byla ekonomická role kultury v regionech redukována pouze na návštěvnost a turistickou atraktivitu.

14. Připomínka ke kapitole „Legislativní rámec“, odstavci k připravované novele autorského zákona

Za 5. odstavec kapitoly Legislativní rámec o připravované novele autorského zákona požadujeme doplnit text v následujícím znění:

„Při přípravě legislativních a nelegislativních opatření budou řešeny zejména transparentnost využití chráněného obsahu, licenční modely a spravedlivé odměňování nositelů práv, ochrana obchodně citlivých dat, prokazování původu digitálního obsahu, odpovědnost zprostředkovatelů a účinné vymáhání práv v online prostředí.

Zasadíme se o přijetí takových opatření ve správním právu a občanském právu procesním, která zjednoduší přístup k soudu a účinné vymáhání autorských a souvisejících práv pro jejich nositele, včetně malých a středních podniků. Budeme podporovat dostupné a účinné správně právní nástroje prevence a omezování nelegálního obsahu online jako doplňkovou alternativu k občanskému soudnímu řízení, při zachování zákonných procesních záruk, a rozvoj nástrojů pro přeshraniční vymáhání práv v kyberprostoru. Aktivně podpoříme činnost Meziresortní komise pro potírání nelegálního jednání proti právům k duševnímu vlastnictví.

Při vývoji a používání systémů umělé inteligence budeme prosazovat, aby kulturní statky a chráněný obsah nebyly využívány bez odpovídajícího právního titulu a spravedlivé odměny. Nositelům práv musí být zajištěna transparentnost, účinná možnost rozhodovat o využití jejich obsahu a odpovídající kompenzace při jeho využití k vývoji modelů AI a v případech, kdy je chráněný obsah využíván rovněž při následném generování nebo komerčním užití výstupů. Česká republika bude podporovat dostupné, transparentní a prakticky využitelné licenční modely. Přínosy AI mají být celospolečenské a nemají vznikat jednostranně na úkor autorů, výkonných umělců, producentů, vydavatelů a dalších osob, které investovaly do vzniku kulturního obsahu.“

Odůvodnění:

Požadujeme doplnit konkrétní tematické okruhy, které mají být řešeny ve vztahu k AI, licencování, odměňování a zejména k ochraně a vymáhání autorských a souvisejících práv. Dále požadujeme doplnit procesní a správně právní nástroje usnadňující nositelům práv přístup k ochraně a vymáhání práv, opatření proti audiovizuálnímu pirátství a pravidla pro právně podložené a odměňované využívání kulturního obsahu při vývoji a používání systémů AI.

Dokument zmiňuje AI zejména jako nástroj technologické modernizace kulturních služeb a obecně odkazuje na novelu autorského zákona. Pro ekonomické subjekty však nejsou popsány otázky, které mají přímý dopad na náklady, příjmy, smluvní vztahy a hodnotu jejich duševního vlastnictví.

Účinná ochrana práv nezávisí pouze na hmotněprávním vymezení nároků, ale také na dostupnosti procesních prostředků, rychlosti řízení a odrazujícím účinku sankcí. Nositelé práv, zejména malé a střední podniky, často nemají dostatečné kapacity pro nákladné a zdlouhavé soudní spory ani pro přeshraniční vymáhání práv v kyberprostoru. Je proto třeba rozšiřovat a zjednodušovat nástroje proti audiovizuálnímu pirátství, posilovat licenční a smluvně právní mechanismy, průběžně přezkoumávat a valorizovat náhradní odměny a vytvořit dostupný správně právní nástroj prevence a omezování nelegálního obsahu online jako doplňkovou alternativu k občanskému soudnímu řízení, při zachování zákonných záruk účastníků řízení. Pirátství snižuje soukromé příjmy z kulturní tvorby a oslabuje účinek prostředků veřejné podpory.

Rozvoj systémů AI je ve značné míře založen na zpracování rozsáhlých souborů kulturního a kreativního obsahu. Strategie však AI zmiňuje převážně jako nástroj pro správu kulturních organizací a poskytování kulturních služeb a nedostatečně řeší ochranu osob, které do vytvoření obsahu investovaly nebo se na jeho vzniku podílely. Bez transparentnosti, dostupných licenčních modelů a účinného odměňování hrozí přesun ekonomické hodnoty od českých nositelů práv k velkým, často zahraničním technologickým společnostem. Právní a politický rámec proto musí zajistit, aby inovace založené na AI respektovaly autorské a související právo a aby se jejich hospodářské přínosy spravedlivěji sdílely s tvůrci a dalšími nositeli práv.

Malé subjekty a individuální tvůrci zpravidla nemají kapacitu samostatně sledovat rychle se měnící technologickou a evropskou regulaci. Vedle legislativy je proto potřebná i praktická metodická pomoc a zohlednění dopadů na konkurenceschopnost českých držitelů práv. Tato připomínka souvisí i s opatřeními uvedenými v bodě 1.1.7.

15. Připomínka ke kapitole „Legislativní rámec“ doplnění nového odstavce

Požadujeme do kapitoly přidat následující text:

„Ministerstvo kultury dále připraví nový zákon o státní památkové péči, který zcela nahradí zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Stávající zákon z roku 1987 neodráží současný stav a potřeby památkové péče, a to jak z pohledu státu, tak vlastníků objektů.“

Odůvodnění:

V rámci probíhající novelizace stavebního zákona došlo k dílčím změnám v oblasti státní památkové péče. Jak tvůrci novely sami zdůrazňovali, jednalo se jen o částečnou nápravu obsahového pojetí i užitého názvosloví poplatného době vzniku zákona o státní památkové péči z roku 1987. Zákon vychází z převahy státního zájmu a nedostatečné ochrany práv jednotlivce. Domníváme se, že hmotné kulturní dědictví si zaslouží vznik nového zákona, který vyváženě a udržitelně skloubí ochranu památkových hodnot a umožní využití památek pro současný život včetně např. občanské vybavenosti a cestovního ruchu.

16. Připomínka ke kapitole „Ekonomické zabezpečení realizace“

Požadujeme za poslední odstavec kapitoly Ekonomické zabezpečení a realizace o každoročním promítnutí finančních dopadů do státního rozpočtu doplnit následující text:

„Pro opatření 3.2.9 až 3.2.11 a další opatření zaměřená na kulturní a kreativní odvětví bude zpracován samostatný víceletý finanční rámec. Každoroční Zpráva o plnění Státní kulturní politiky uvede rozpočtové výdaje, prostředky fondů Evropské unie, objem návratných nástrojů a záruk, mobilizované soukromé spolufinancování a skutečné čerpání podle typů příjemců a oborů KKO. Uveden bude rovněž vztah mezi vynaloženými prostředky a dosaženými výsledky, zejména růstem přidané hodnoty, exportu, soukromých investic a zaměstnanosti.“

Odůvodnění:

Výhled pro rok 2027 uvádí konkrétní částky především pro příspěvkové organizace, živé umění, kulturní dědictví a státní infrastrukturu. Z dokumentu není zřejmé, jaké prostředky budou vyčleněny na deklarované posílení konkurenceschopnosti, inovací a exportu podnikatelských KKO.

Samostatné finanční vyčíslení je nezbytné pro předvídatelnost politiky, kontrolu plnění závazků a posouzení pákového efektu návratných nástrojů a soukromého spolufinancování.

17. Připomínka ke kapitole „Realizace a vyhodnocování Státní kulturní politiky“

Požadujeme stávající znění druhého odstavce kapitoly nahradit následovně:

„Do realizace jednotlivých opatření mohou být podle jejich věcné působnosti a na základě následné dohody zapojena také další ministerstva, kraje, obce, příspěvkové organizace Ministerstva kultury, profesní organizace a další partneři kulturního sektoru. Konkrétní odpovědnosti, termíny a případné finanční dopady budou vymezeny v navazujících akčních plánech a dalších prováděcích dokumentech. Do realizace opatření budou podle jejich věcné působnosti zapojena příslušná ministerstva, kraje, obce, státní fondy, příspěvkové organizace, profesní organizace, sociální partneři a zástupci podnikatelského sektoru. Pro opatření týkající se KKO bude ustaven stálý meziresortní koordinační mechanismus za účasti Ministerstva kultury, Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva zahraničních věcí, Ministerstva pro místní rozvoj, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva životního prostředí.“

Nejpozději do šesti měsíců od schválení Státní kulturní politiky bude zveřejněn akční plán. U každého opatření bude uveden gestor a spolugestor, termín, cílové skupiny, předpokládané náklady, zdroje financování, režim veřejné podpory, výchozí hodnota, cílová hodnota a ověřitelný indikátor. Na přípravě, monitoringu a aktualizaci akčních plánů se budou podílet profesní asociace a reprezentativní zástupci zaměstnavatelů.“

Odůvodnění:

Rozvoj KKO zasahuje do hospodářské politiky, exportu, vzdělávání, trhu práce, regionálního rozvoje, digitalizace a životního prostředí. Formulace, podle níž další ministerstva „mohou být“ zapojena až na základě následné dohody, neposkytuje dostatečnou institucionální jistotu.

Bez předem stanovených náležitostí akčních plánů nelze vyhodnotit proveditelnost opatření ani jejich rozpočtové a regulační dopady na podnikatele. Zapojení profesních a zaměstnavatelských organizací (členů Rady hospodářské a sociální dohody, Hospodářské komory České republiky atd.) zvýší odbornou kvalitu a praktickou použitelnost prováděcích opatření.

18. Připomínka ke kapitole „Realizace a vyhodnocování Státní kulturní politiky“ a k předkládací zprávě

Navrhujeme kapitolu Realizace a vyhodnocování Státní kulturní politiky a předkládací zprávu doplnit o následující text:

„Přílohou aktuální Státní kulturní politiky je dopadová analýza, uvádějící u jednotlivých opatření Státní kulturní politiky schválené v roce 2025, zda jsou novou politikou přebírána, měněna nebo rušena, a vysvětlující důvody změny. Analýza posuzuje zejména dopady na plnění již zahájených úkolů, dotčené cílové skupiny, veřejné rozpočty, podnikatelské prostředí a dostupnost kulturních služeb.“

Alternativně:

„Ministerstvo kultury zveřejní srovnávací a dopadovou analýzu, která u jednotlivých opatření Státní kulturní politiky schválené v roce 2025 uvede, zda jsou novou politikou přebírána, měněna nebo rušena, a vysvětlí důvody změny. Analýza posoudí zejména dopady na plnění již zahájených úkolů, dotčené cílové skupiny, veřejné rozpočty, podnikatelské prostředí a dostupnost kulturních služeb.“

Odůvodnění:

Předpokládáme, že dopadovou analýzou Ministerstvo kultury disponuje a že se stala východiskem aktuálního návrhu. S ohledem na přesvědčivost aktuálního návrhu je vhodné provedenou analýzu připojit k dokumentaci. Pokud by snad podobná analýza nebyla provedena – což HK ČR nepředpokládá – je vhodné ji co nejdříve provést. Návrh totiž nahrazuje politiku schválenou v předchozím roce, aniž by předložené podklady obsahovaly systematickou mapu kontinuity a změn. Srovnávací analýza je potřebná pro transparentní posouzení, která opatření budou pokračovat, která zaniknou a jaké věcné, finanční a institucionální dopady bude změna mít.

C. Připomínka k návrhu usnesení vlády ČR

1. Připomínka k Návrhu usnesení vlády a předkládací zpráva, části týkající se zrušení dosavadní Státní kulturní politiky 2026–2030+ a příslušného usnesení vlády

Požadujeme do návrhu usnesení vlády doplnit přechodné ustanovení v následujícím znění:

„Zrušení dosavadní Státní kulturní politiky vlády České republiky na období 2026–2030+ a příslušného usnesení vlády nabývá účinnosti dnem schválení a zveřejnění prvního akčního plánu k nové Státní kulturní politice. Akční plán musí obsahovat alespoň gestory a spolugestory, harmonogram, finanční zajištění a měřitelné indikátory jednotlivých opatření.“

Odůvodnění:

Dosavadní úkoly a implementační závazky by s ohledem na právní jistotu neměly zaniknout dříve, než bude přijata jejich plnohodnotná náhrada. Okamžité zrušení předchozí politiky bez účinného akčního plánu nové politiky by vytvořilo implementační mezeru a nejistotu ohledně pokračování již rozpracovaných opatření, odpovědností, financování a vyhodnocování.

D. Doporučující připomínky k předloženému materiálu

1. Připomínka ke strategickému cíli 1.3 Aktivní účast na kulturním životě, kulturní participace

Doporučujeme doplnit nové opatření 1.3.5 v tomto znění:

„Budeme pořádat pravidelné kulaté stoly s nositeli práv nad aktuálními tématy (především nad tématem umělé inteligence).“

Odůvodnění:

Ministerstvo kultury by, dle našeho názoru, mělo pravidelně pořádat kulaté stoly s nositeli práv a dalšími zúčastněnými stranami z oblasti kulturních a kreativních odvětví, a to nad aktuálními tématy. Jen díky pravidelným setkáním a diskuzím se zástupci těchto odvětví může ministerstvo reflektovat jejich aktuální praktické potřeby a problémy.

2. Připomínka k opatření 2.2.10 „Rozvíjet legislativní a technologické podmínky pro moderní služby knihoven a dalších paměťových institucí“

Doporučujeme upřesnit, zda opatření odkazuje na aktuálně projednávanou novelu knihovního zákona, nebo předpokládá přípravu další legislativní změny.

Odůvodnění:

Z textu není zřejmé, zda se dotčeným bodem rozumí aktuálně projednávaná knihovnická trojnovela, nebo je připravována další legislativní změna.

3. Připomínka k prioritě 3 „Kultura pro budoucnost“

Dáváme ke zvážení za opatření 3.1.7 doplnit nové opatření 3.1.8 v následujícím znění:

„3.1.8 Podporovat zelenou transformaci a klimatickou odolnost kultury a kulturního a kreativního sektoru. Budeme podporovat energetické úspory a adaptaci kulturních provozů na změnu klimatu, udržitelnou filmovou, audiovizuální a eventovou produkci, cirkulární design, opětovné využívání materiálů a snižování environmentální náročnosti kulturních projektů. Pro OSVČ a malé a střední podniky zajistíme metodickou pomoc a přístup k vhodným národním a evropským finančním nástrojům. Případné standardy a vykazovací požadavky budou přiměřené velikosti subjektu a nebudou vytvářet neodůvodněnou administrativní zátěž.“

Odůvodnění:

Materiál obecně zmiňuje udržitelnou ekonomiku a omezení provozních nákladů, neobsahuje však samostatný rámec pro zelenou transformaci KKO. Přitom ceny energií, extrémní počasí a požadavky odběratelů či evropských programů mají přímý dopad na kulturní provozy, festivaly, audiovizi, design a další obory.

Opatření by mělo spojovat environmentální cíle s úsporami nákladů a konkurenceschopností a současně zabránit nepřiměřené administrativní zátěži malých subjektů.

4. Připomínka k opatření 3.2.9 „Posilovat konkurenceschopnost českého audiovizuálního sektoru“

Doporučujeme na konec opatření 3.2.9 doplnit následující text:

„Navazující akční plán rozpracuje opatření pro jednotlivé části audiovizuálního hodnotového řetězce, zejména filmovou a televizní tvorbu, animaci, vizuální efekty a postprodukcí, zvukovou tvorbu, distribuci, kina, festivaly a nové a interaktivní audiovizuální formáty včetně digitálních her. Bude řešit investiční pobídky, podporu domácí tvorby a práv k obsahu, odborné kapacity a vzdělávání, technologickou infrastrukturu, příliv zahraničních produkcí, mezinárodní distribuci a měřitelné ekonomické přínosy včetně navazujících zakázek českých dodavatelů.“

Odůvodnění:

Samostatné zařazení audiovize mezi hlavní závazky je pozitivní, samotné opatření je však velmi stručné a neumožňuje posoudit zamýšlené nástroje ani dopady na jednotlivé části sektoru. Rozlišení hodnotového řetězce by pomohlo cílit podporu na domácí tvorbu, technologie, kapacity i zahraniční zakázky a vyhodnotit multiplikační efekty audiovize pro další české podniky.